

Meditatív csendéletek

Vojnich Erzsébet műveiről

*Egyhanguság, egyformaság;
A nappal egy világos éj
Arany János: Ősszel*

Első pillantásra nincs sok részlet, amibe a szemlélő tekintete belekapaszkodhatna. Visszafogott színek, statikus kompozíciók, kádak, medencék, kutak, lépcsők, padok. Mindennapi, semmi-különös érzetű használati tárgyak állnak kihalt üres terekben. Nincs geometrikus szigor, de a szerkesztett perspektíva hiánya ellenére mégis egyértelműen lehet érezni a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét a térben. Az ábrázolt téma szikáran minimalista, mégis minden esetben gondosan kiválasztott, amennyiben egyértelműen kijelöli a saját maga helyét és méretét, egy ember méretű és emberléptékű világban.

44

A téma olykor rejtett ellentmondások segítségével utal egyértelműen a szemlélő feladatára, a gondolattal teli értelmezésre: a *Ravatalon* fekvő alak a címmel ellentétben egyértelműen nem egy ravatalozóban van, a tér, a korlát, az egész hangulat sokkal inkább egy modern kiállítóterre emlékeztet, és így a halott test maga szoborrá – különleges csendéletté – változik, nature morte-tá, azaz halott természeté.

Egyes műveken a téma és kompozíció párbeszédbe kezd a festmény síkjával; a *Mosdó, paravánban* a vörös paraván mintha kép a képben absztrakt vörös festmény lenne. Máskor a csendéletek saját magukra kérdeznak rá: a *Műterem 2*-ben a kép a képben szerkesztés egy absztrakt festmény és egy (a kép terében) valódi létra egymás mellé helyezésével a festészet mibenlétét kutatja. A *Műterem 1.* még bonyolultabb, amennyiben nem egy egyszerű tárgy, hanem egy másik, letakart festmény kerül a kép mellé, megidézve Balzac novelláját, *Az ismeretlen remekművet*.

A részletek is mintha ellentartának az egyszerű olvashatóságnak; van, hogy a kockás padló kifordul a festmény síkjába, és dekoratív mintává válik a kád alatt, a hokedli ülőfelülete négyzetté torzul. A lépcső néha csak mint vázlat jelenik meg a medencében, és a vászon anyaga, mint gyűrődés vagy éppen kirottosodott képszél, erőteljes szerepet játszik a vizuális élményben.

Vojnich képei csak látszólag egyszerűek. A részletek hiánya, az űr nem hiány, hanem szabadság; valójában éppen így adnak teret a szemlélő gondolatainak.

Gárdonyi László

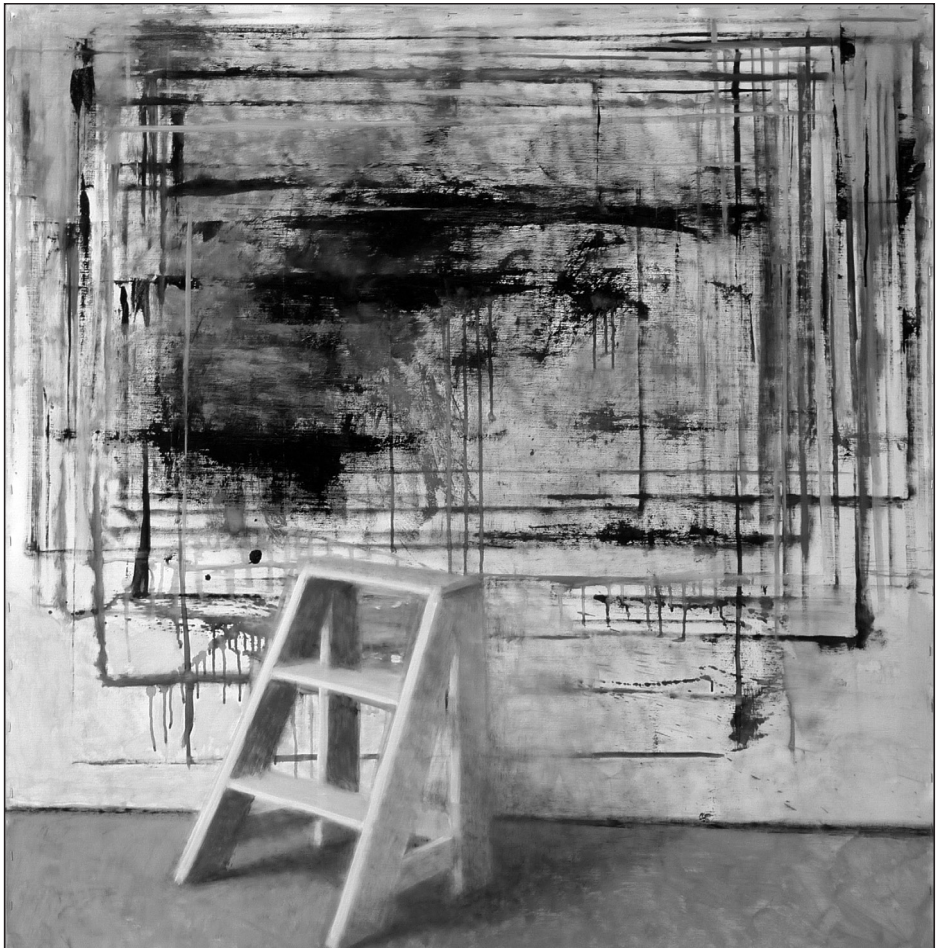

Vojnich Erzsébet: Ravatal

46

Vojnich Erzsébet: Múterem 1.

Vojnich Erzsébet: Múterem 2.